

Vážený a milý příteli,

velmi dobře rozumím tvým rozpakům, vyvolaným tím, že jsem odmítl přijmout a předat tvůj podpis, právě tak jako dobře rozumím tvému hněvu nad způsobem, jakým se pokoušejí noviny, rozhlas a televize - a dokonce i někteří političtí představitelé - zvířit kolem celé věci co nejvíce bahna a špíny. Ale uvaž sám, jaký by tvá aktivní účast měla smysl: byl bys především okamžitě vyloučen ze školy, na niž ses konečně po tříletém čekání dostal. Ale vždyť společnost potřebuje vzdělané, poučené a zkušené odborníky - a ne lidi, kteří se sice jednou zachovali statečně, ale jinak nic už nedovedou. Selhání nespočívá v tom, že nepřipojíš svůj podpis k tomu, co považuješ za pravdu; já jsem nakloněn nepovažovat za selhání opatrnost ani u dospělých. Selhání začíná teprve tam, kde se podepíšeš po dlouhé době - což je v podstatě potěš - když si začneš pro své rozhodnutí vynýšlet jiné, lepší důvody, než ty, které byly skutečně tvými důvody, a když začneš zlehčovat rozhodnutí jiných lidí, kteří volili raději riziko okamžitého konfliktu. Ostatně není všem dnům konec; budeš mít ještě řadu týdnů a měsíců možnost vzít na sebe takové riziko také. Ale navrhuji odklad; a do té doby bychom se mohli pokusit vyjasnit si některé závažné otázky obojnějšího rázu.

Vyjďeme třebaš od tvé jen tak mimochodem napsané větičky: "Nerozumím si dost dobře, proč k takovému protestu dochází až teď...". Všechno totiž má svůj čas, svůj "kairos", lhůtu, termín; není ovšem shádné takový čas rozpoznat. Někdy se to podaří, jindy nikoliv. Tentokrát ~~zřejmě~~ to myslím podařilo. Chtěl bych vložít důvody, které mne k takovému hodnocení vedou. Velkou důležitostí pro nás všechny měly soudní procesy se skupinami Plastic People of the Universe a DG 307 (a předchozí procesy v Plzni). Na nich se totiž utvářelo něco nového: poprvé od roku 1969 se na domácí půdě vytvořil okruh rezistujících a protestujících lidí, ochotných společně vyjádřit solidaritu se souzenými (v roce 1971 - 2 protestovaly jen skupiny nebo jednotlivci v zahraničí); spolu s protesty mezinárodními se těmto lidem podařilo dosáhnout poprvé také reálných výsledků: snížení trestů z Plzně při odvolacím řízení, změnu textu obžaloby v Praze, snížení počtu souzených (alespoň pro první řízení), nižších výměrů v Praze pro hlavní osoby ve srovnání s Plzní, kde byli souzeni pouze organizátoři a pod. Tak se ukázalo, že po dlouhé době politická situace zase poněkud zplastičtěla. Na druhé straně to ovšem nutně muselo vrhnout nové světlo na Helsinky a na nadcházející setkání v Bělehradě.

Když byl publikován text helsinských dohod, vyvolalo to určité naděje; ty však brzo opadly, když se ukázalo, že to pro vnitřní život v zemi nic nepřineslo. Hlavní váha dohod se měla uplatnit zřejmě v mezinárodních vztazích.